

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΟΡΕΩΣ

(1811 'Ιανουαρίου 10)

Ἐν τῷ ἀρχεῖῳ τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρίας ὑπάρχει ἔγγραφο ὑπ' ἀριθμὸν 7234 ἔχον ἐπιγραφὴν: «Ἡ καταγραφή τοῦ Μορέως κατ' ὄνομα τὰ βιλαέτια καὶ ἰντράδες τοῦ καθ' ἑνός, καὶ τὰ χωρία τοῦ καθ' ἑνός καὶ πόσαις φαιμελίαις τούρκικαίς εἶνε εἰς τὸ καθ' ἕνα». Τὸ ἔγγραφο τοῦτο δὲν φέρει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συντάξαντος αὐτό, ἀλλὰ μόνον ἐν τέλει χρονολογίαν «1811 'Ιανουαρίου 10. Βαθύ»· κατὰ τὴν γνώμην δὲ τοῦ δωρητοῦ τοῦ ἐγγράφου τούτου εἰς τὸ ἀρχεῖον, τοῦ κ. Νικολ. Σοφ. Καλούτση, ὁ γράφας εἶνε ὁ Τζαννέτος Κουττήφαρης, μεθ' οὗ εἶχε σχέσεις καὶ ἀλληλογραφίαν ὁ Ἑμμ. Καλούτσης πρόξενος τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἐν Κυθήροις τῷ 1811, ἐν τοῖς ἐγγράφοις τοῦ ὁποῦ εὗρέθη. Ὅτι δὲ ἦτο ἐκ Μάνης ὁ γράφας καταδεικνύουσι καὶ ὁ εἰδικὸς λόγος, ὅν κάμνει ἐν τῇ ὅλῃ γενικῇ καταγραφῇ περὶ Μάνης καὶ τῶν καπιτανάτων αὐτῆς, ὧν ἐν ἀκριβεῖς γινώσκει τὴν τοπογραφίαν, καὶ ὁ τόπος ἐν ᾧ ἔγραψε τὸ ἔγγραφο, ὁ λιμὴν Βαθύ, κείμενος παρὰ τὸ Ταΐναρον. Φαίνεται δὲ ὅτι ὁ γράφας ἀπαντᾷ εἰς ὠρισμένας ὑποβληθείσας αὐτῷ ἐρωτήσεις, ἴσως ὑπὸ τοῦ προξένου Ἑμ. Καλούτση.

Τὸ ἔγγραφο τοῦτο εἶνε ἀξία λόγου πηγή, ἐν ἁλλαις ὑπαρχούσαις, τῆς κατὰ τὸ 1811 διοικητικῆς διαιρέσεως τῆς Πελοποννήσου, καὶ τοῦ τότε πληθυσμοῦ χριστιανικοῦ καὶ ὀθωμανικοῦ, καὶ τῶν παραγομένων κατ' ἐπαρχίας προϊόντων, περὶ ὧν μολίς ἔχομεν ἀτελεῖς τινας εἰδήσεις ἐκ περιηγητῶν ἀλλοδαπῶν.

Περὶ τῆς ἐπὶ Τουρκοκρατίας διοικητικῆς διαιρέσεως τοῦ Μορέως, ἥτις συνδέεται ἀναποσπᾶστως καὶ πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, πηγὰς ἔχομεν τὴν περιήγησιν τοῦ Πουκεβίλ εἰς Μορέαν τῷ 1805, τὴν γεωγραφίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, τὴν γαλλιστὶ ἐκδοθεῖσαν ἐν Παρισίοις τῷ 1826 τοῦ Γεωρ. Α. Μάνου, ὁ ὁποῖος ὡς πρὸς τὴν διαιρέσιν τοῦ Μορέως ἀκολουθεῖ τὸν Πουκεβίλ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καὶ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος τῷ 1828 πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν τριῶν Συμμάχων Αὐτῶν, οἵτινες ἐζήτησαν παρ' αὐτοῦ καταστάσεις πολιτειογραφικὰς, τὰς ὁποίας ὁ Κυβερνήτης ἔδωκε λαβὼν πληροφορίας παρὰ τῶν τότε ζώντων προκρίτων τοῦ ἀγῶνος, οἵτινες κάλλιον παντὸς ἄλλου ἐγνώριζον τὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ Τουρκοκρατίας.

Περὶ τοῦ θέματος τούτου τῆς τοπικῆς διαιρέσεως τοῦ Μορέως ἐπὶ Τουρκοκρατίας θέλω μὲν ἐν μέλλοντι χρόνῳ πραγματευθῆ, συνδέοντες αὐτὸ

πρὸς μελέτην καθολικωτέραν περὶ τῆς γεωγραφίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ Φράγκων, Ἑνετῶν καὶ Τούρκων. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου μόνον ἐκδίδοντες τὴν νέαν ταύτην ἀνέκδοτον πηγήν, τοῦτο μόνον παρατηροῦμεν ὅτι αἱ ἐπαρχικαὶ διαιρέσεις τοῦ Μορέως κατὰ τὸ δημοσιεύμενον ἔγγραφο συμπίπτουσι πρὸς τὰς τῶν προειρημένων πηγῶν, πλὴν ὀλίγων διαφορῶν ὡς πρὸς τὰς ὑποδιαιρέσεις ἐπαρχιῶν τινῶν ἢ καὶ τοπικῶν περιοχῶν. Ἡ μόνη δὲ ἀξία σημειώσεως ἐνταῦθα διαφορὰ μεταξὺ τοῦ χειρογράφου καὶ τῶν ἀναγραφῶν τοῦ Πουκεβίλ ἰδίᾳ εἶνε ὅτι οὗτος μὲν ἐν Ἠλιδι ἀναφέρει ἐπαρχίαν Ἀλά, Πύργου καὶ Γαστοῦνης, τὸ δὲ χειρόγραφον μόνον Γαστοῦνης, συμφωνοῦν πρὸς τὴν ἀναγραφὴν τοῦ Μάνου. Ἐνταῦθα ὅμως δὲν ὑπάρχει παραλειψίς, διότι ὑπὸ τῷ ὀνόματι τῆς Γαστοῦνης περιέλαβε καὶ τὰς λοιπὰς, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῆς σημειώσεώς του περὶ Ἀγουλινίτσας· ἦτο δὲ ἡ Γαστοῦνη ἡ σημερινικωτέρα πόλις τῆς Ἠλείας πρὸ τῆς κτίσεως τοῦ Πύργου, οὗτινος ἡ κτίσις ἤρξατο μετὰ τὴν καταστροφὴν αὐτῆς ὑπὸ τῶν Ἀλβανῶν τοῦ Ἀλά (1770 — 1779).

Ὡς πρὸς τὴν διαιρέσιν τῆς Μάνης ὑπάρχει ὡσαύτως διαφορὰ τοῦ χειρογράφου πρὸς τὰς προειρημένους πηγὰς, διότι τοῦτο διαιρεῖ τὴν Μάνην εἰς 6 καπιτανάτα, καθορίζον τὰ ὅρια ἐκάστου. Ὁ Πουκεβίλ ἀναφέρει ὅτι ἡ Μάνη διηρεῖτο εἰς καπιτανάτα, μὴ ἀναγράφων ἀριθμὸν, ἀλλὰ μόνον τὰς σημαντικωτέρας πόλεις. Ὁ Μάνος διαιρεῖ τὴν Μάνην εἰς 12 διαμερίσματα. Ὁ ἱστορικὸς τῆς ἐπαναστάσεως Φραντζῆς εἰς 7 ἢ 8 ἐπαρχίας. Ἄλλως δὲ σημειοῦνται τὰ κατ' αὐτὴν ἐν τῷ ἐγγράφῳ Καποδιστρίου. Συνήθως δὲ ἡ Μάνη διηρεῖτο εἰς: Ἐξω Μάνην (Μάνη ἀνατολική) καὶ εἰς Κάτω καὶ Μέσα Μάνην (Μάνη δυτικὴ). Τὸ χειρόγραφον διαιρεῖ τὴν Μάνην εἰς 6 καπιτανάτα, τὸ τῶν Γρηγοριάνων, τὸ τοῦ Μυρομιχάλη, τὸ τοῦ Ζυγοῦ, τὸ τῆς Ἀνδρουβίτσας, τὸ τῆς Ζαρνάτας καὶ τὸ τῆς Μηλέας, ὧν καθορίζει τὰ ὅρια.

Ὡς πρὸς τὸν πληθυσμὸν τῆς Μάνης συμφωνεῖ τὸ χειρόγραφον πρὸς τὴν γεωγραφίαν τοῦ Μάνου ἐν μέρει, διότι αὕτη μὲν ἀναφέρει πληθυσμὸν 45.000, ἐκεῖνο δὲ 40.000.

Τὸν δὲ πληθυσμὸν τοῦ Μορέως (πλὴν τῆς Μάνης) τὸ χειρόγραφον δὲν ἀναγράφει κατ' ἐπαρχίας, ἀλλ' ἐν συνόλῳ σημειοῖ ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν Χριστιανῶν ἀνῆρχετο εἰς 400.000, τῶν δὲ Τούρκων εἰς 50.000. Τὸ ἔγγραφο τοῦ Καποδιστρίου ἀναφέρει πληθυσμὸν Χριστιανῶν 400.000 καὶ ἐλαχίστου ἀριθμοῦ Τούρκων, ἀτόμων τινῶν ἐναπομεινάντων μετὰ τὴν ἐπανάστασιν. Ὁ Πουκεβίλ δὲ ἀναφέρει ὡσαύτως 400.000 Χριστιανῶν (ἔνευ τῆς Μάνης), 15.000 Τούρκων καὶ 4000 Ἑβραίων.

Πλὴν τῆς διοικητικῆς διαιρέσεως τὸ ἔγγραφον εἶνε ἄξιον λόγου καὶ διὰ τὰς διδομένας εἰδήσεις τῶν κατ' ἐπαρχίας οἰκιῶν (σπίτια) καὶ προϊόντων, ἐξ οὗ καταφαίνεται καὶ τίνες εἶχον δάση, ἐξ ὧν ἐξήγετο ξυλεία (κερεστές). Σταφίς μνημονεύεται μόνον ἐν Πάτραις καὶ Βοστίτῃ.

Εἰς τὴν καταγραφὴν τὴν ἐκκλησιαστικὴν τῶν Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν, περὶ ὧν ἀλλαχοῦ θέλομεν πραγματευθῆ, παρέλιπεν, ἐκ παραδρομῆς βεβαίως, τὸν Μητροπολίτην Τριπόλεως. Ἐκ τῶν ἐπισκοπῶν δὲ τῆς Μάνης μνημονεύει μόνον τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ζαχυντάς.

Τὸ χειρόγραφον περιέχει ἔτι καὶ ὀλίγας σημειώσεις τῶν σημαντικωτέρων λιμένων, ποταμῶν καὶ ὁρέων τοῦ Μορέως, μὲ τὰς κοινὰς ὀνομασίας, ὡς ἐγνώριζεν ὁ γράψας.

Τὸ χειρόγραφον ἔχει ὡς ἐξῆς :

«Ἡ καταγραφὴ τοῦ Μορέως κατ' ὄνομα, τὰ βιλαέτια καὶ ἰντράδες τοῦ καθ' ἑνὸς καὶ πῶσαις φαμελίαις Τούρκικαίς εἶνε εἰς τὸ καθ' ἓνα.

α') Ἡ Κόρινθος ἔχει Ῥωμαῖκα σπίτια. 4000.
Τούρκικα σπίτια. 200.

β') Τὸ Ἀνάπλι σπίτια Ῥωμαῖκα . . . 2000.
Τούρκικα σπίτια. 400.

γ') Ἀργος Ῥωμαῖκα σπίτια . . . 2000.
Τούρκικα σπίτια. 50.

δ') Ἅγιος Πέτρος καὶ Πραστὸς Ῥωμαῖκα
σπίτια 3000.

Τούρκος μόνον ὁ κατῆς.

ε') Ὁ Μιστράς Ῥωμαῖκα σπίτια. . . 2000.
Τούρκικα μὲ τὴν Παρδούνια. . . . 1000.

ς') Ἡ Μονεμβασία Ῥωμαῖκα σπίτια. . . 500.
Τούρκικα σπίτια. 500.

ζ') Ἡ Καλαμάτα Ῥωμαῖκα σπίτια . . . 2000.
Τούρκικα σπίτια. 10.

η') Ἡ Ἀνδρούσα Ῥωμ. σπίτια . . . 1200.
Τούρκικα σπίτια. 40.

θ') Ἡ Κορώνη Ῥωμ. σπίτια . . . 1200.
Τούρκικα σπίτια. 200.

ι') Ἡ Μοθώνη Ῥωμ. σπίτια . . . 1300.
Τούρκικα σπίτια. 250.

ια') Τὸ Νιόκαστρο Ῥωμ. σπίτια . . . 1000.
Τούρκικα σπίτια. 100.

ιβ') Ἡ Ἀρκαδία Ῥωμ. σπίτια . . . 4200.
Τούρκικα σπίτια. 200.

ιγ') Λεοντάρι Ῥωμ. σπίτια . . . 600.
Τούρκικα σπίτια. 150.

ιδ') Γαστούνη Ῥωμ. σπίτια . . . 3150.
Τούρκικα σπίτια. 2000.

ιε') Τὸ Φανάρι Ῥωμ. σπίτια . . . 2500.
Τούρκικα σπίτια. 500.

ισ') Ἡ Καρύταινα Ῥωμ. σπίτια . . . 8000.
Τούρκικα σπίτια. 100.

ιζ') Ἡ Παλαιὰ Πάτρα Ῥωμ. σπίτια . . 4500.
Τούρκικα σπίτια. 500.

ιη') Ἡ Βοστίτζα Ῥωμ. σπίτια . . . 900.

Τούρκικα σπίτια. 100.

ιθ') Καλάβρυτα Ῥωμ. σπίτια . . . 9000.

Τούρκικα σπίτια. 100.

κ') Ἡ Τριπολιτζιὰ Ῥωμ. σπίτια . . . 4500.

Τούρκικα σπίτια. 2000.

Ῥωμαῖκα. 57,550

Τούρκικα. 8,400.

—

Ἡ Κόρινθος στάρια πολλά, καὶ λάδι πολλὰ. Γιδοπρόβατα καὶ χονδρὰ ζῶα πλῆθος, καὶ ρετσίνι, βαμπάκια πολλά, καλαμπόκια καὶ διάφορα ὄσπρια, γιδοπρόβατα ἀρκετὰ καὶ χοντρά ζῶα πολλά.

Τὸ Ἀργος ὁμοίως καὶ αὐτὸ ὡς τὸ Ἀνάπλι ἔχει ἰντράδες.

Ὁ Ἅγιος Πέτρος καὶ Πραστὸς γεννήματα μέτρια, κρασιά πολλά καὶ λάδια, γιδοπρόβατα ἀρκετὰ.

Ὁ Μιστράς μετὰξια πολλά καὶ καλὰ, λάδι πολὺ, γεννήματα διάφορα καὶ πολλά, κηκίδια, γιδοπρόβατα πολλά, χοντρά ζῶα διάφορα καὶ πολλά, λινάρια ἀρκετὰ, βαμπάκια πολλά.

Ἡ Μονεμβασία γεννήματα διάφορα καὶ μέτρια, λάδια μέτρια, μέλια, γιδοπρόβατα πλῆθος, χοντρά ζῶα μέτρια.

Ἡ Καλαμάτα μετὰξια πολλά καὶ καλὰ γεννήματα ὄψια πολλά, σῦκα πλῆθος, λάδι πολὺ, λινάρια καὶ βαμπάκια ὀλίγα, καλαμπόκια πολλά, ἀραποσίτια πολλά, κρασιά πολλά ὅπου γίνονται εἰς τὸ Νησί.

Ἡ Ἀνδρούσα γεννήματα διάφορα καὶ πολλά, γιδοπρόβατα, καὶ χοντρά ζῶα πολλά.

Ἡ Κορώνη λάδια πολλά καὶ γιδοπρόβατα. Ὁ ελαιῶνάς της δὲν εἶνε εἰς ἄλλο μέρος τοῦ Μορέως τόσον, καὶ τακτικῶς.

Ἡ Μοθώνη λάδι, κρασί, καὶ ὀλίγα γεννήματα καὶ γιδοπρόβατα.

Τὸ Νεόκαστρον τόπος ξερικὸς, ὀλίγα γεννήματα, λάδι ὀλίγον, γιδοπρόβατα μέτρια.

Ἡ Ἀρκαδία ὀλίγα γεννήματα, καὶ λάδι μέτριον, γιδοπρόβατα πλῆθος, χοντρά ζῶα διάφορα καὶ πολλά.

Λεοντάρι γεννήματα ὀλίγα. Περισσεύει. Γιδοπρόβατα καὶ χοντρά ζῶα.

Ἡ Γαστούνη γεννήματα πλῆθος, λινάρια, κρασιά πολλά, μετὰξια, ζῶα χοντρά πλῆθος, γιδοπρόβατα ἀρκετὰ καὶ εἰς τὴν Ἀγουλινίτσα ὄψια ἐβγαίνουν ἀπὸ τὸ βιβάρι.

Φανάρι κρασιά πολλά ἀπὸ τὰ ἄλλα μόλις νὰ κυβερνιοῦνται. Γιδοπρόβατα ἀρκετὰ.

Καρύταινα γιδοπρόβατα πλῆθος, ζῶα χοντρά πλῆθος, γεννήματα πλῆθος καὶ ὀλίγα μετὰξια.

Ἡ Παλαιὰ Πάτρα, σταφίδες, λάδι, κρασιά, βαμπάκια, γεννήματα, ὀλίγα μετὰξια καὶ τετράγραθον, βελανίδια, γλυκορρίζι, γιδοπρόβατα πλῆθος καὶ προνοκόκια.

Ἡ Βοστίτσα μετὴν Ἀκράτα, σταφίδες, λάδι, βαμπάκι, γεννήματα, καὶ κρασιὰ καλὰ τοῦ βουλομένου.

Καλαβρυτα, γεννήματα πλῆθος, γιδοπρόβατα ἀρκετά, κρασί ἀρκετό, πρινοκόκκι εἰς μερικοὺς τόπους, μετὰξια ἀρκετά καὶ ζῶα χοντρά.

Τριπολιτῆζα κρασιὰ πολλὰ, γεννήματα πολλὰ, καὶ ζωντανὰ μέτρια.

Τὰ βουνὰ τοῦ Μορέως εἶνε αὐτὰ τοῦ Προφήτου Ἡλίου¹, τὸ μεγαλείτερον βουνόν ἀπὸ μὲν ἀνατολικά εἶνε τοῦ Μιστρὸς τὸ βιλκέτι, ἀπὸ δὲ δυσικὰ ἐκτείνεται ἡ Μάνη· ἔχει κερεστέδες πλῆθος καὶ ἐκτεταμένον πολὺ.

Ὁ Μαλετὸς τῆς Τζακωνιάς γεμάτος ἀπὸ κερεστέδες. Τῆς Ἀρκαδίας καὶ αὐτὸ γεμάτο κερεστέδες. Τοῦ Καλαβρύτου ψηλὰ βουνὰ καὶ αὐτὰ γεμάτα κερεστέδες, καὶ ἐλάφια πολλὰ. Τῆς Ἀλωνίστριας καὶ Δημιτζάνας ἐβγαίνουν πλῆθος κερεστέδες.

Οἱ ποταμοὶ εἶνε αὐτοί.

Ὁ Ρουφιᾶς² — τοῦ Μιστρὸς ὁ Ἐρως — τοῦ Καλαβρύτου⁴ — καὶ τοῦ Νησίου⁵.

Ὁ Μητροπολίτης Κορίνθου ἔχει ἐπίσκοπον τὸν Δαμαλῶν.

Ὁ Μ. Μονεμβασίας, τὸν Ἀνδρούσι καὶ Ἑλους ἐπισκόπους.

Ὁ Μ. Παλαιῶν Πατρῶν, ἐπισκόπους τὸν Κερνιτῆς, τὸν Κορώνης καὶ Μοθώνης.

Ὁ Μ. Λακεδαιμονίας, ἐπισκόπους τὸν Ἀμυκλῶν, τὸν Βριστένης καὶ Μαλτσίνης.

Ὁ Μ. Χριστιανουπόλεως⁶.

Ὁ Μ. Ναυπλίου καὶ Ἀργους.

Ὁ Μ. Ὠλένης.

Ἀρχιεπίσκοποι.

Ὁ Ρεόντο, καὶ Πραστού.

Ὁ Δημιτζάνης.

Καὶ ἐπαρχία, ὁ Ἀκόβων.

Οἱ κάτοικοι Χριστιανοὶ ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιὰ εἶνε ψυχαὶς ὅλοι χιλιάδες 400.

Οἱ Τοῦρκοι οἱ κάτοικοι ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιὰ ὅλοι χιλιάδες 50.

Ἡ ἐντράδα ὅπου εὐγαίνει τὴν σήμερον ἐπειδὴ καὶ ὁ Μορέας μένει ἀδούλευτος, ἀρκεῖ αὐτοὺς ὅπου κατοικοῦν τὴν σήμερον καὶ ἄλλες τόσες χιλιάδες τρέφει ἀκόμη, ὅπου περισσεύει καὶ πουλιέται ἀπὸ κάθε εἶδος πράγματος, καὶ εὐγαίνει ἔξω ἀπὸ τὸν Μορέα. Τόσους κάπους εὐγαίνει ὁ Μορέας, τὰς παραγματείας τὰ γράφομεν μετ' ὧ-

νομα ὅτισθεν, καὶ τί πόρτα ἔχει ὁ Μορέας διὰ νὰ ἀράζουν οἱ ἀρμάδες — Ἀναβαρίνους — Ἀρχάγγελον — Ἀνάπλι — Πόρτο Χέλι — Πόρος καὶ ὁ Κόρπος τῆς Πατρὸς καὶ Ἐπάκτου.

Τοῦ Μορέως οἱ κάποι στάρια, κριθάρια, καλαμπόκια, σίκαλες, κούκκλα, κουνία, ρίζια, σουσάμια, λινοκόκκια, φασούλια, βεβίθια, ἀμύγδαλα, λεῖμόνια, πορτοκάλια, σῦκα, σταφίδα, κρασιὰ, λάδια, ρακί, βελανιδία, πιρνοκόκκια, κηκίδια, χρυσόξυλο, γλυκόροζα, μετὰξια, λινάρια, βαμπάκια, μαλλία, λαγωτόμαρα, τυρία, βούτυρα, μέλι, κερί, (Δυσανήγνωστοι δύο λέξεις) βετσίνοι, κατράμι, κερεστέδες τράβες καὶ τάβλες καὶ κάθε εἶδους ξύλου, καπνὸς καὶ τὰ ἐξῆς.

Ἡ Σπάρτη ἀνατολικά ἐκτείνεται ἕως Τρίνησα, σύνορον τοῦ Ἑλους, ἕως δυσικὰ Ἀγία Σιών, σύνορα τῆς Καλαμάτας.

Ἡ καπιτανία τῶν Γληγοριάνων, ὅπου εἶνε ἐπαρχία τοῦ Καρυουπόλεως, ἐκτείνεται ἀπὸ τὰ Τρίνησα ἀνατολικά ἕως τὸ Πόρτο Κάγιον, συμποσοῦνται σπίτια 3,500.

Ἡ καπιτανία τοῦ Μαυρομιχάλη καὶ ἐπαρχία Μαΐνης μέρος δυσικὸν τῶν Κακαβουλίων ἕως Τσίμοθαν εἶνε ὁσπίτια 1500.

Ἡ καπιτανία τοῦ Ζυγοῦ ἀπὸ Πολιάνα ἕως τοῦ Φονιά τὸ Λαγκάδι ἐπαρχία Πλάτσης δυσικὰ μέρη σπίτια 1200.

Ἡ καπιτανία τῆς Ἀνδρούβιτσας ἀπὸ Φονιά Λαγκάδι ἕως ταῖς Δύο Πέτραις μέρη δυσικὰ, καὶ ἐπαρχία Ἀνδρούβιτσας εἶνε ὁσπίτια 1000.

Ἡ καπιτανία τῆς Ζαρνάτας ἀπὸ Δύο Πέτραις ἕως Ἀγία Σιών, ἀρχιεπισκοπὴ Ζαρνάτας, μέρη δυσικὰ εἶνε σπίτια 1000.

Ἡ καπιτανία τῆς Μηλέας ψυχώματα, μέρη καὶ ἐπαρχία Μηλέας δυσικὰ μέρη εἶνε σπίτια 600.

Ὅπου εἶνε ψυχαί, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ παιδιὰ 45,000.

Εὐγαίνουν ἄρματα 12 χιλιάδες ἄνδρες ἀρματομένοι, ὅπου βαστοῦν τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ὑπακοὴν εἰς τοὺς καπιτανέους τους, ὅπου ποτὲ Τοῦρκος δὲν ὑπόταξεν αὐτὰ τὰ μέρη.

Ἡ ἐντράδα γεννημάτων, ζωοτροφίας τους, ἀρκοῦν τὴν χρονιά, χωρὶς νὰ περισσεύῃ, τὰ δὲ εὐγαίνουν ἔξω εἶνε αὐτὰ μετὰξια, λάδια, βαμπάκια, πιρνοκόκκια, βελανιδία, μέλια, κερί.

1811 Ἰανουαρίου 10 Βαθύ.

Τὸ ἀνωτέρω χειρόγραφον δημοσιεύομεν ὡς ἔχει. Μετεβάλομεν μόνον τὴν ὀρθογραφίαν ἐνιαχοῦ. Παρατηροῦμεν δὲ ὅτι ὀλίγαι εἶνε αἱ μὴ ὀρθῶς γεγραμμένα λέξεις, ἐξ οὗ καταφαίνεται ὅτι ὁ γράψας δὲν ἦτο ἀμέτοχος γραμματικῆς παιδείας.

1) Ταύγετος. 2) Ἀλφειός. 3) Εὐρώτας. 4) Λάδων. 5) Πάμισσος.

6) Λεοντάριον (Μεγαλόπολις).